

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије,
доносим

Указ о проглашењу Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама холокауста које немају живих законских наследника

Проглашава се Закон о отклањању последица одузимања имовине
жртвама холокауста које немају живих законских наследника, који је
донела Народна скупштина Републике Србије на седници Четвртог
ванредног заседања у 2016. години, 12. фебруара 2016. године.

ПР број 13

У Београду, 19. фебруара 2016. године

Председник Републике,
Томислав Николић, с.р.

Закон о отклањању последица одузимања имовине жртвама холокауста које немају живих законских наследника

*Закон је објављен у "Службеном гласнику
РС", бр. 13/2016 од 19.2.2016. године, а
ступио је на снагу 27.2.2016.*

Глава прва

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом, ради отклањања последица одузимања имовине
жртвама Холокауста које немају живих наследника, уређују се услови,
начин и поступак враћања имовине одузете припадницима јеврејске
заједнице који немају законских наследника и враћања одузете имовине
организацијама које су у време одузимања биле у функцији јеврејске
заједнице, за имовину која је одузета на територији Републике Србије за
време Холокауста или на основу прописа из члана 2. Закона о враћању

одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 108/13, 142/14 и 88/15 - УС - у даљем тексту: Закон о враћању одузете имовине и обештећењу), као и финансијска подршка Републике Србије јеврејској заједници у Републици Србији.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) под "одузетом имовином" подразумевају се непокретности и покретне ствари и предузећа која су одузета бившим власницима за време Холокауста или применом прописа из члана 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу;

2) под "имовином без наследника" сматра се одузета имовина за коју није поднет захтев, односно за коју је захтев поднет од лица које нема активну легитимацију у смислу одредаба Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, осим имовине за коју је обавезу обештећења бившег власника преузела страна држава по основу међународног уговора;

3) под појмом "бивши власник" подразумева се физичко лице које је било припадник јеврејске заједнице и власник у време одузимања имовине и правно лице које је у време одузимања имовине на било који начин било у функцији јеврејске заједнице, а које је било власник имовине у време одузимања;

4) под "актом о подржављењу" подразумева се правни акт који је имао непосредно дејство, као што је пресуда, одлука, решење, закључак или други правни акт државног, односно другог надлежног органа, којим је извршено подржављење имовине;

5) под појмом "јеврејска општина" подразумевају се регистроване јеврејске општине у Републици Србији;

6) под појмом "захтев за враћање одузете имовине" (у даљем тексту: захтев) подразумева се захтев који на основу овог закона подноси јеврејска општина на чијем се подручју налази одузета непокретност;

7) под појмом "право на враћање имовине" подразумева се право које надлежни орган, у складу са овим законом, утврђује подносиоцу захтева;

8) под појмом "Савез" подразумева се Савез јеврејских општина Србије (у даљем тексту: Савез);

9) под појмом "приход" подразумевају се средства Савеза остварена финансијском подршком Републике Србије из члана 9. овог закона, као и сви приходи јеврејске општине остварени управљањем имовином на којој се утврди право својине јеврејске општине у складу са одредбама овог закона;

10) под појмом "Агенција" подразумева се Агенција за реституцију Републике Србије (у даљем тексту: Агенција);

11) појмови: објекат, грађење, реконструкција, доградња, адаптација и санација и други грађевински појмови тумаче се и примењују у складу са прописима који уређују изградњу објеката.

Изрази употребљени у овом закону (одузимање, враћање и сл.) имају се тумачити искључиво као изражавање саосећања, солидарности и разумевања Републике Србије за страдање јеврејског народа на њеној територији током непријатељске окупације од 6. априла 1941. године до 9. маја 1945. године, одричући сваку одговорност Републике Србије за страховите патње и штету нанету жртвама Холокауста и другим жртвама нацизма на њеној територији, у условима непријатељске окупације.

Појам Холокауста

Члан 3.

За потребе овог закона Холокауст представља време од 6. априла 1941. године до 9. маја 1945. године у коме су окупатор и његови сарадници на територији данашње Републике Србије систематски прогонили и убијали припаднике јеврејске заједнице, уништавали и одузимали имовину Јевреја, без обзира на њихово држављанство, и јеврејских организација, засновано на расистичким одредбама, прописима и актима нацистичког режима.

Начело заштите стицаоца

Члан 4.

Стицалац имовине, осим обвезника враћања, који је, након подржављења имовине, стекао право својине у складу са законом, остаје власник и држалац ствари, а његова стечена права не смеју бити повређена.

Начело јавности

Члан 5.

Средства која јеврејска општина, односно Савез оствари из имовине и финансијском подршком у складу са овим законом троше се у овим законом утврђене сврхе, уз редовно обавештавање јавности о остваривању циљева овог закона, као и омогућавањем јавности да се упозна са активностима које Савез, односно јеврејска општина, предузима у складу са овим законом.

Примена других прописа

Члан 6.

Враћање имовине у натуралном облику спроводи се у складу са овим законом и Законом о враћању одузете имовине и обештећењу.

На питања која нису уређена овим законом и Законом о враћању одузете имовине и обештећењу примењиваће се сходно одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Овим законом не дира се у примену других прописа о заштити права својине и других права стечених у складу са законом, осим ако су у супротности са њим.

Издавање документације и података

Члан 7.

Сви органи Републике Србије, органи аутономне покрајине, органи јединице локалне самоуправе и други органи и организације, као и архиви дужни су да у оквиру својих надлежности и без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтева за издавање, издају за потребе спровођења поступка враћања имовине у складу са одредбама овог закона, сву потребну документацију и податке којима располажу.

Неурачунавање примљеног и изгубљена добит

Члан 8.

Не може се захтевати враћање плодова, нити накнада штете по основу изгубљене добити због немогућности коришћења, односно управљања подржављеном имовином, као и по основу њеног одржавања у времену од дана подржављења до враћања имовине.

Глава друга

ФИНАНСИЈСКА ПОДРШКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Облик и укупан износ финансијске подршке

Члан 9.

Финансијска подршка Савезу обезбеђује се из буџета Републике Србије, преко министарства надлежног за послове финансија, у виду уплата новчаних средстава на рачун Савеза.

Укупан износ средстава из става 1. овог члана опредељује се на износ од 950.000 евра на нивоу календарске године, а на период од 25 година, почев од 1. јануара 2017. године.

Порези, таксе и трошкови поступка

Члан 10.

Стицање имовине и остваривање прихода у виду финансијске подршке на основу овог закона не подлеже плаћању ни једне врсте пореза, административних и судских такси и накнада државним органима и организацијама.

Јеврејска општина, односно Савез јесте обвезник плаћања пореза на имовину која се правноснажно врати у складу са одредбама овог закона, као и других врста пореза на остваривање прихода од имовине, односно новчаних средстава, у складу са прописима којим се уређује пословање привредних друштава.

Подносилац захтева сноси трошкове поступка у складу са законом.

Изузетно од става 3. овог члана, подносилац захтева није у обавези да плати трошкове за рад и пружање услуга Републичког геодетског завода, локалних архива, Архива Србије и Архива Југославије, већ они падају на терет тих органа.

Глава трећа

ПОСТУПАК ЗА ВРАЋАЊЕ ИМОВИНЕ

Странке у поступку

Члан 11.

Странке у поступку су подносилац захтева, носилац права коришћења на непокретности која је предмет захтева, законски заступник Републике Србије, као и заступник другог обвезника враћања.

Орган који води првостепени поступак

Члан 12.

Поступак по захтеву води Агенција, а у складу са овим законом и законом којим се уређује општи управни поступак.

Подносилац захтева

Члан 13.

Захтев за враћање имовине у смислу овог закона подноси јеврејска општина.

Подношење захтева

Члан 14.

Захтев за враћање имовине појединачних бивших власника подноси се у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Захтев се подноси Агенцији са прописаним доказима.

Захтев се подноси за једну или више непокретности, покретних ствари или предузећа који су припадали истом бившем власнику.

Садржина захтева

Члан 15.

Захтев садржи податке о:

1) бившем власнику - име, име једног родитеља и презиме и адреса, односно податке о предузећу;

2) одузетој имовини на коју се захтев односи - врста, назив, величина, односно површина, место где се непокретност налази, број катастарске парцеле по старом и важећем премеру - осим ако је предмет захтева пољопривредно земљиште које је након одузимања комасирано - изглед и стање имовине у време одузимања, односно одговарајући подаци за покретне ствари;

3) документацији о одузимању, односно акту о подржављењу;

4) праву својине бившег власника на одузетој имовини;

5) доказу о чињеници да је претходни власник био припадник јеврејске заједнице, а ако је бивши власник правно лице - доказу да је на било који начин било у функцији јеврејске заједнице.

Уз захтев се прилажу, у оригиналу или овереној фотокопији, следећи докази:

1) за податке из става 1. тачка 2) овог члана - извод из регистра непокретности, извод из регистра покретних ствари, уверење Републичког геодетског завода о идентификацији катастарске парцеле старог и новог премера, осим за катастарске парцеле за које је спроведена комасација;

2) за податке из става 1. тачка 3) овог члана - одлука окупаторских снага у којој је описана одузета имовина, појединачни акт судског органа ФНРЈ или органа управе ФНРЈ на основу којег је имовина прешла у државно власништво;

3) за податке из става 1. тачка 4) - изводи из земљишних књига или други докази о праву својине бившег власника;

4) све друге доказе које подносилац захтева поседује, а који могу бити од значаја за одлучивање по захтеву.

Неуредан захтев

Члан 16.

Ако Агенција утврди да захтев не садржи довољно података из члана 15. став 1. овог закона, наложиће подносиоцу захтева да у року од 120 дана уреди захтев.

Ако подносилац захтева не поступи према налогу Агенције у остављеном року, захтев се одбацује као неуредан.

Рок за доношење решења

Члан 17.

Агенција је дужна да о уредном захтеву одлучи најкасније у року од шест месеци, а изузетно код посебно сложених предмета у року од годину дана од дана пријема уредног захтева.

Одлучивање о захтеву

Члан 18.

Агенција утврђује све чињенице и околности од значаја за одлучивање о захтеву и доноси решење којим се захтев усваја и утврђује имовина која се преноси у својину јеврејској општини или којим се захтев одбија као неоснован.

Ако захтев обухвата више непокретности, односно покретних ствари, Агенција може донети више решења којим се врши повраћај имовине, или само једно решење којим је обухваћен цео захтев.

Ако Агенција утврди да не постоји законски основ за враћање одузете имовине, доноси решење о одбијању захтева.

Правноснажно решење о утврђивању имовине која се преноси у својину јеврејској општини, Агенција доставља органу надлежном за евиденцију и упис права на непокретности и Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије, а за пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште и министарству надлежном за послове пољопривреде и шума, као и органу надлежном за утврђивање и наплату пореза на имовину.

Решење о утврђењу права на пренос у својину

Члан 19.

Решењем којим се захтев усваја и утврђује имовина која се преноси у својину јеврејске општине, садржи обвезника враћања и начин и рокове за извршавање утврђених обавеза.

У том решењу налаже се надлежним органима извршење решења, као и брисање евентуалних терета.

Првостепено решење Агенција доставља подносиоцу захтева, носиоцу права коришћења, обвезнику и државном правобраниоцу.

Правна средства

Члан 20.

Против првостепеног решења Агенције подносилац захтева, обвезник и државни правобранилац могу изјавити жалбу министарству надлежном за послове финансија, као другостепеном органу, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Министарство надлежно за послове финансија је дужно да одлучи о жалби у року од 90 дана од дана њеног пријема.

Против другостепеног решења може се покренути управни спор.

Извршење решења

Члан 21.

На основу правноснажног решења којим се утврђује имовина која се преноси у својину јеврејске општине, јеврејска општина има право да упише својину на предметној непокретности или покретној ствари која се уписује у регистар покретних ствари.

На основу правноснажног решења којим се утврђује имовина која се преноси у својину јеврејске општине, чији је обвезник враћања друштво капитала или задруга у поступку стечаја, односно ликвидације, јеврејска општина има право да захтева излучење из стечајне, односно ликвидационе масе стечајног, односно ликвидационог дужника.

Ако се преживели законски наследник бившег власника чија је имовина правноснажно враћена јеврејској општини у складу са одредбама овог закона, обрати јеврејској општини са захтевом за пренос права својине на предметној имовини, јеврејска општина је дужна да, након што се утврди својство законског наследника бившег власника, пренесе преживелом законском наследнику у својину враћену непокретност у складу са уделом који му припада у складу са одредбама закона којим се уређује наслеђивање.

Јеврејска општина је дужна да обавезу из става 3. овог члана изврши у року од месец дана од дана пријема захтева законског наследника бившег власника из става 3. овог члана, а законски наследник бившег власника ово своје право може остварити и судским путем.

У случају постојања закупа на непокретности из става 3. овог члана, купац ће ступити у закуподавни однос са наследником из става 3. овог члана под условима из уговора о закупу са јеврејском општином, до истека рока од три године од дана преноса права својине са јеврејске општине на наследника.

Глава четврта

УСМЕРАВАЊЕ СРЕДСТАВА ОСТВАРЕНИХ ВРАЋАЊЕМ НЕПОКРЕТНОСТИ И ПРИМАЊЕМ ФИНАНСИЈСКЕ ПОДРШКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Управљање приходима

Члан 22.

Савез и јеврејска општина управљају приходима и усмеравају их у следеће активности:

1) проучавање и документовање периода Холокауста, обележавање значајних датума из периода Холокауста и комеморације у Републици Србији;

2) научно-истраживачке пројекте у вези са Холокаустом и другим злочинима нациста и њихових сарадника и издавање публикација на ове теме;

3) образовање о Холокаусту и другим злочинима нациста и њихових сарадника, културне манифестације, као и одржавање традиције;

4) финансирање школовања и стипендирање студената, младих талената и научника из Републике Србије;

5) финансијску подршку преживелим жртвама Холокауста које су имале пребивалиште на територији Републике Србије у време Холокауста и које тренутно живе у Републици Србији или у иностранству;

6) финансијску подршку постојећој јеврејској заједници у Републици Србији;

7) јачање веза јеврејске заједнице у Републици Србији са сународницима у другим државама;

8) подршку будућим активностима из овог става полагањем дела прихода на банковне штедне рачуне;

9) хуманитарне сврхе у Републици Србији;

10) сношење трошкова и обавеза јеврејске општине и Савеза насталих управљањем имовином и приходима оствареним применом овог закона.

Савез и јеврејска општина за намену из става 1. тачка 5. овог члана су дужни да на годишњем нивоу издвајају 20% прихода у периоду од најмање десет година од дана ступања на снагу овог закона и да при томе обезбеде једнак износ финансијске помоћи свим преживелим жртвама холокауста српског порекла, без обзира на њихово пребивалиште или тренутно боравиште.

Савез и јеврејска општина могу депоновати део прихода на штедне рачуне у банкама у циљу финансирања будућих активности прописаних овим чланом.

Одбор за надзор

Члан 23.

Оснива се Одбор за надзор (у даљем тексту: Одбор), ради надзора и праћења управљања приходима који применом овог закона припадну Савезу и јеврејској општини.

Одбор има председника и четири члана.

Чланови Одбора су: представник Владе, два представника Светске јеврејске организације за реституцију у Републици Србији и два представника Савеза.

Представника Владе именује Влада на четири године и истовремено је и председник Одбора.

Одбор:

1) ангажује независног спољног ревизора који врши ревизију свих активности које Савез и јеврејске општине обављају у складу са овим законом;

2) усваја шестомесечни извештај Савеза о управљању, након разматрања извештаја о спроведеној ревизији од стране независног спољног ревизора, а кад утврди да Савез све своје активности предузима на одговарајући начин;

3) доноси пословник о свом раду;

4) обавља и друге послове утврђене законом и својим статутом.

Предмет ревизије из става 5. тачке 1) овог члана су све финансијске трансакције, предузете активности и процедуре управљања и коришћења прихода како би се обезбедила примена одговарајућих управљачких процедура. Трошкови ревизије финансирају се из прихода.

Одбор одлуке доноси већином свих гласова.

Програм управљања и Извештај о управљању

Члан 24.

Савез је дужан да до 15. јануара сваке календарске године сачини обједињен годишњи Програм управљања приходима за текућу календарску годину, и да га након усвајања достави Одбору.

Годишњи Програм управљања је обавезујући за Савез и јеврејске општине и нарочито садржи план управљања и располагања финансијским средствима, имовином и приходима од имовине оствареним применом овог закона у складу са наменама из члана 22. овог закона на нивоу једне календарске године.

Савез је дужан да о активностима у вези са управљањем приходима Савеза и јеврејских општина до 1. јула и 1. фебруара сваке календарске године сачињава шестомесечни Извештај о управљању који се доставља на усвајање Одбору.

Извештај о управљању нарочито садржи:

1) списак непокретности на којима је применом овог закона утврђено право својине јеврејске општине, а садржи адресе, површине и друге податке о непокретностима;

2) податке о закљученим уговорима о закупу непокретности из тачке 1) овог става и условима тих уговора;

3) спецификацију свих прихода по основу управљања враћеним непокретностима и управљања другим финансијским средствима остварених у вези са применом овог закона;

4) спецификацију трошкова управљања приходима;

5) спецификацију расхода и свих других трошкова насталих усмеравањем средстава у намене из члана 22. овог закона;

6) друге податке од значаја за остваривање увида јавности у трошење прихода остварених применом овог закона.

Република Србија није дужна да изврши годишњу исплату финансијске подршке из члана 9. овог закона ако Одбор не усвоји шестомесечни Извештај о управљању Савеза из става 3. овог члана.

Приход који није искоришћен у текућој години преноси се у наредну годину.

Ако Одбор приликом разматрања шестомесечног Извештаја о управљању приходима Савеза, установи да је Савез утрошио средства која нису била предвиђена годишњим програмом управљања приходима у целини или у појединим деловима, Савез је дужан да без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана доношења одлуке Одбора, усагласи своје пословање са налазом Одбора и да о томе обавести Одбор.

Савез, јеврејска општина и Одбор одговорни су за законито и сврсисходно управљање финансијским средствима, имовином и приходима од имовине стечене у складу са одредбама и циљевима овог закона.

Евиденција

Члан 25.

Савез је дужан да води сталну и ажурну јавности доступну евиденцију бивших власника и враћене имовине, као и евиденцију прихода који су остварени применом овог закона.

Глава пета

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Забрана отуђења и оптерећења подржављене имовине

Члан 26.

Од ступања на снагу овог закона имовина која је одузета бившим власницима, а која је предмет овог закона и која по одредбама овог закона може бити враћена, не може бити предмет отуђивања, хипотеке или залогe, до правноснажног окончања поступка по захтеву за враћање.

Забрана отуђења и оптерећења те имовине у погледу имовине за коју нису поднети захтеви за враћање престаје по истеку рока за подношење захтева за враћање.

Завршна одредба

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".